

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Біолого-технологічний
Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва
та кінології

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Теорія дресури та спеціальне собаківництво
(обов'язковий / вибіркового)

Реалізується в межах освітньої програми Кінологія

за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: Л.В.Була, к.с.-г.н., доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології	протокол від <u>17.06.2024р</u> № <u>13</u>
	Завідувач кафедри <u></u> Юлія ПАВЛЕНКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми Людмила БУЛА
(підпис)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Вікторія ВЕЧОРКА
(підпис)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(ПІБ)

(ПІБ) Ірина Левченко

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис) (ПІБ) Надія Тарасова

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.06. 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми
.				

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Теорія дресури та спеціальне собаківництво							
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний / Технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Кінологія /204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва							
5.	ОК може бути запропонований для (для вибіркового ОК)	-							
6.	Рівень НРК	7 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	2,3 семестри, 22 тижні							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		34	6	-	6	46	-	70	138
10.	Мова навчання	Українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Була Людмила Валер'янівна							
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва та кінології, кабінет 320 головного корпусу ел. адреса: bula.snau@gmail.com консультації: щопонеділка 14 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ .							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна Теорія дресури та спеціальне собаківництво сприяє підготовці фахівців, здатних організувати та координувати заходи з підготовки собак до службового використання; організувати та управляти діяльністю кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак. Основні теми, які підлягають вивченню: теоретичні основи дресування собак; загальне та спеціальне дресування собак; службове, мисливське та спортивне собаківництво (тактика використання собак). В результаті вивчення освітнього компонента студент буде здатен проводити оцінку поведінкових реакцій та експертизу ступеня дресування собаки, виробляти навички курсу загального та спеціального дресування у собак, організувати та управляти діяльністю кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.							
13.	Мета освітнього компонента	Опанування студентом навичок з методології дресування собак, їх відбору на придатність до певних напрямків використання; формування здатності практично застосувати базові знання з управління та організації діяльності кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак. Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, що реалізується через дисциплінарні результати навчання, зокрема							

		формування у студента системи знань і навичок з методології дресирування собак, їх відбору на придатність до певних курсів дресирування, формування ґрунтовних знань і практичних умінь з методології та практики використання собак користувальних порід в різних галузях народного господарства
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на ОК1 Методологія та організація наукових досліджень, ОК6 Біологія, утримання, годівля та профілактика захворювань собак, ОК7 Племінні ресурси, селекція та відтворення собак. Освітній компонент є основою для ОК9 Виробнича практика, ОК10 Державна атестація.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної етики http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності (ч.6 ст. 42 Закону України «Про освіту»): - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з університету; - позбавлення академічної стипендії; - позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3557

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)		Як оцінюється РНД
	ПРН 13	ПРН 14	
ДРН 1. Застосовувати знання з методології навчання тварин для вироблення у собак навичок загального курсу дресирування.	x		Індивідуальне завдання, підсумковий екзамен
ДРН 2. Проводити оцінку показників ВНД та поведінкових реакцій собак з метою відбору на придатність до певних курсів дресирування та розвивати у собак базові поведінкові реакції, необхідні для подальшого дресирування.	x	x	Індивідуальне завдання, підсумковий екзамен
ДРН 3. Організовувати та координувати заходи з підготовки собак до використання у різних напрямках службового, мисливського та спортивного собаківництва.	x	x	Індивідуальна практична робота, доповідь, презентація, підсумковий екзамен
ДРН 4. Організовувати іспити та змагання собак та проводити експертизу ступеня дресирування собаки.	x	x	Індивідуальне завдання, підсумковий екзамен
ДРН 5. Планувати, організовувати та управляти діяльністю кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.		x	Проміжна атестація, індивідуальна практична робота, підсумковий екзамен

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб.з				
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денна	заоч.	
Тема 1. Теоретичні основи дресирування собак. 1. Подразники, їх застосування щодо дресирування. 2. Теоретичні основи дресирування собак. 3. Методи та прийоми дресирування. 4. Методика створення навичок у собак. 5. Умови, що впливають на роботу собак	6	2	-	2	14	-	20	36	1, 2, 3, 4, 5, 7, 14, 15, 17, 19, 20 електронні ресурси

<p>Тема 2. Загальне та спеціальне дресирування собак.</p> <p>1. Методика та техніка дресирування собак.</p> <p>2. Виховне дресирування цуценят.</p> <p>3. Основні прийоми загального курсу дресирування.</p> <p>4. Спеціальне дресирування службових собак.</p> <p>5. Вимоги до рівня дресирування собак за видами дресирування.</p> <p>6. Спортивні та прикладні змагання з собаками.</p>	6	2	-	2	10	-	20	32	2, 3, 4, 5, 14, 15, 20, електронні ресурси
<p>Тема 3. Службове собаківництво.</p> <p>1. Напрямки використання пошукових собак та методологія відпрацювання навичок пошуку.</p> <p>2 Тактика використання собак у розшуковій службі.</p> <p>3. Тактика використання собак у піротехнічній службі.</p> <p>4. Тактика використання собак у митній та прикордонних службі.</p> <p>5. Тактика використання собак у митній та прикордонних службі.</p>	10	1	-	1	10	-	14	32	2, 3, 4, 5, 6, 14, 17, електронні ресурси
<p>Тема 4. Службове, мисливське та спортивне собаківництво.</p> <p>1. Тактика використання собак у рятувальній службі.</p> <p>2. Тактика та техніка використання собак у пастушачій службі.</p> <p>3. Тактики використання собак-помічників інвалідів та терапевтів.</p> <p>4. Мисливське собаківництво.</p> <p>5. Спортивне собаківництво.</p>	12	1	-	1	12	-	16	38	3, 4, 5, 14, 16, 18, електронні ресурси
Всього	34	6	-	6	46	-	70	138	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Лекція, презентація, ролева гра, заняття на дресиривальному майданчику СНАУ	36	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	50

ДРН 2	Лекція, лабораторно-практична робота, заняття на дресирувальному майданчику СНАУ	16	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	16
ДРН 3	Лекція, презентація, відеофільми, лабораторно-практична робота, заняття на дресирувальному майданчику СНАУ	50	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання, підготувати доповідь та презентацію.	60
ДРН 4	Лекція, презентація, лабораторно-практична робота, стажування на змаганнях собак	14	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання.	20
ДРН 5	Лекція, презентація, відеофільми, лабораторно-практична робота, заняття на дресирувальному майданчику СНАУ, виїзне заняття	44	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	60

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне завдання за темою 1	40 балів / 40%	2 семестр, 6 тиждень
2.	Індивідуальне завдання за темою 2	30 балів / 30%	2 семестр, 11 тиждень
3.	Доповідь, презентація	30 балів / 30%	2 семестр, 10 тиждень
	Весняний семестр, всього	100 балів/100%	
4.	Індивідуальне завдання за темою 3	25 балів / 25%	3 семестр, 6 тиждень
5.	Індивідуальне завдання за темою 4	25 балів / 25%	3 семестр, 11 тиждень
6.	Індивідуальна практична робота з дисципліни	20 балів / 20%	3 семестр, 9 тиждень
7.	Екзамен – тест множинного вибору.	30 балів / 30%	3 семестр, екзаменаційна сесія
	Осінній семестр, всього	100 балів/100%	

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<24 балів	24-29 балів	30-35 балів	36-40 балів
Індивідуальне завдання за темою 1	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано відмінне знання

		окремі відповіді не надано		навчального матеріалу
Індивідуальне завдання за темою 2	<i><18 балів</i>	<i>18-22 балів</i>	<i>22-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі відповіді не надано	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у даній темі та здатність обґрунтовано вибирати та скласти методіку підготовки собак до певного виду роботи
Доповідь, презентація	<i><18 балів</i>	<i>18-23 балів</i>	<i>23-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті неповністю, студент володіє матеріалом не в повній мірі	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у даній темі та здатність критично аналізувати літературні джерела
Весняний семестр	0-59 балів	60-74 балів	75-89 балів	90-100 балів
Індивідуальне завдання за темою 3	<i><15 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>19-22 балів</i>	<i>23-25 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі відповіді відсутні	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у даній темі та здатність обґрунтовано планувати діяльність кінологічної служби з урахуванням особливостей застосування собак
Індивідуальне завдання за темою 4	<i><15 балів</i>	<i>15-19 балів</i>	<i>19-22 балів</i>	<i>22-25 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність

		розкриті неповністю, студент володіє матеріалом не в повній мірі	вільне володіння матеріалом	у даній темі та здатність обґрунтовано планувати діяльність кінологічної служби з урахуванням особливостей застосування собак.
	<i><12 балів</i>	<i>12-15 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>18-20 балів</i>
Індивідуальна практична робота з дисципліни	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але студент демонструє недостатньо кваліфіковану роботу з собакою	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано кваліфіковану роботу з собакою	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано відмінну роботу студента з собакою, дуже гарний контакт та зацікавленість тварини
Екзамен	<i><18 балів</i>	<i>18-22 балів</i>	<i>22-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
Осінній семестр	0-59 балів	60-74 балів	75-89 балів	90-100 балів

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальним завданням протягом занять	Протягом семестру
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над доповіддю, презентацією	Протягом семестру На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальним практичним завданням	Протягом семестру
	Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання індивідуальної роботи	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Біологія собаки. Навчальний посібник / О.В.Іванова, М.І.Гиль, Литвиненко Т.В. та ін. / під ред. О.Л.Трофименка. – Миколаїв, 2010. с. 351.
https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3500/3/Біологія%20собаки_посібник_1.pdf
2. Виноград О.В. Основи службової кінології: навч. посіб. Хмельницький: Меркьюриті Поділля, 2011. 192 с.
3. Гайдук С. В. Основи дресирування, гігієни та годівлі службових собак. К.: «Інтерсервіс», 2017. 176 с.
4. Гиль М.І. Дресирування собак: навчальний посібник / М.І.Гиль. О.В.Коновалов О.В., Є.М.Агапова, Р.Л.Сусол – Одеса: ОДАУ, 2011 – 320 с.
5. Гиль М.І., Коновалов О.В., Агапова Є.М., Сусол Р.Л. Дресирування собак: навчальний посібник. – Одеса: ОДАУ, 2010. – 296 с.
https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/tvpptsb/kaf_ggtb/hyl/navch-pos-dresyruv-sob.pdf
6. Поліщук Ф.Й., Трофименко О.Л., Туринський В.М. Одорологія: Посібник для вищ. Навч. Закл. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2012. – 248 с.
7. Трофименко О.Л. Біотехнія собаки: посіб. Для вищ.навч.закл. / О.Л.Трофименко, Ф.Й. Поліщук, П.П.Лещинський. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2010. – 244 с.

6.1.2. Електронні ресурси

8. <http://uku.com.ua/>
9. <http://www.fci.be/en/>
10. <http://www.iro-dogs.org/>
11. <http://www.alenstal.lv/>
12. <https://harmonicdog.com.ua/статті-українською-мовою/>
13. <https://dogo.app/>

6.1.3. Методичне забезпечення

14. Курс лекцій та лабораторно-практичних занять з дисципліни «Теорія дресури та спеціальне собаківництво» <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3557>

6.2. Додаткові джерела

15. Бернс Г. Як це бути собакою – та інші пригоди в галузі нейробіології тварин. Харків: Фабула. 2022. 240 с.
16. Букатевич Ю.В. Мисливське собаківництво. К.: Урожай, 1993. - 175 с.
17. Горовіц А. Собакознавство. Що собаки знають, бачать і відчують нюхом. К.: КМ-Букс. 2022. 312 с.
18. Основи дресирування та випробування мисливських собак: навчальний посібник / Б.П. Коваленко, З.Г. Дмитрієва, О.Б. Шевченко. -Х.:РВВ ХДЗВА, 2019. –138 с.
https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4221/1/manual_ODTVMS_19.pdf
19. Прайор К. Мистецтво виховання та дресирування. Не стріляйте одразу в собаку! Харків. Клуб Сімейного Дозвілля. 2021. 230 с.
20. Gwen Bailey. The Beginner's Dog Training Guide. Dorling Kindersley, 2022. – 256 p.
21. Наукові та науково-виробничі журнали:
  - Club Dogs. Клубні собаки: ВГО «Кінологічна Спілка України».
  - Мисливські собаки.
  - Вісник Сумського національного аграрного університету, серія «Тваринництво»

6.3. Програмне забезпечення

1. Текстовий редактор Word.
2. Microsoft Office Power Point.

Рецензія на робочу програму (силабус)
ОК «Теорія дресури та спеціальне собаківництво»

Розроблено викладачем кафедри «ТВППТ та кінології» Л.В.Була

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

Член проєктної групи ОП «Кінологія» В.О.Опара
(назва) (ІПБ) (підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці	+		

Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент (викладач кафедри) ТВіПТТ та кінології
(назва)

доц. І.В. Левченко
(посада, ПІБ)

(підпис)